

**Бібліографічний список публікацій
із фондів Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого
з питань міжнародного гуманітарного права
та сучасних збройних конфліктів. – 2018. –
Вип. 18 (21–30 вересня). – 49 с.**

Зміст

Досвід ведення гібридних конфліктів	1
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>1</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>6</i>
Міжнародне гуманітарне право.....	12
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>12</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>19</i>
Захист цивільного населення під час збройного конфлікту	36
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>36</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>37</i>
Міжнародний досвід вирішення конфлікту.....	47
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>47</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>48</i>

Досвід ведення гібридних конфліктів

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1. **Визволення Маріуполя = Liberation of Mariupol** : фотозб. військ. мемуаристики : [полк "Азов" / упоряд. М. Кравченко]. — Київ : Орієнтир, 2018. — 131 с. : іл. — (Серія "Азовські спогади"). — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Б357249.** *Висвітлено початок російсько-українського збройного конфлікту. У фото-збірці військової мемуаристики представлено колектив ветеранів полку "Азов" – добровольчого батальйону, який, фактично взявши на себе долю всієї країни, 13 червня 2014 року вирушив на визволення Маріуполя.*

2. **Гібридна війна Росії проти України після Революції гідності** / [М. Дорошко та ін.] ; наук. ред. М. Дорошка і В. Балюка ; Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Центр Сх. Європи і ф-т

політології Ун-ту М. Кюрі-Скłodовської в Любліні. — Київ : Ніка-Центр, 2018. — 279 с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : А789677.** У науковій монографії колективу авторів Київського національного університету імені Тараса Шевченка і Університету Марії Кюрі-Скłodовської (Люблін, Польща) на основі широкого кола джерел здійснено комплексний аналіз причин та наслідків гібридної агресії Росії проти України після Революції гідності у воєнно-політичній, юридичній, економічній та інформаційних сферах. Вперше в українській міжнародно-політичній літературі представлено позицію керівництва Польщі щодо новітньої російсько-української війни.

3. **Захисник України** / [Сергій Хараху та ін.]. — Львів : Світ, 2018. — 222, [1] с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Б357327.** Висвітлено ключові аспекти військово-патріотичного виховання у його теоретичних засадах та практичних підходах, відображаючи нову парадигму військової історії українців. Книга підготовлена колективом авторів, які мають багаторічний досвід викладання і служби у Збройних силах України.

4. **Калініченко Б. М. Специфіка ведення пропаганди в умовах гібридної війни** / Б. М. Калініченко // Держава і право. Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018. — Вип. 79. — С. 72-84. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-79 (політ. науки)** Розглянуто специфічні риси пропаганди як одного з важливих компонентів гібридної війни. Розмежовано класичне та сучасне розуміння цього явища. Наведено перелік методів та інструментів ведення пропаганди в умовах гібридної війни. Охарактеризовано руйнівний вплив пропаганди в інформаційному суспільстві та показано зниження можливостей опору її деструкції. Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-79-2018.pdf>

5. **Крутій В. О. Витоки гібридних війн: досвід ХХ століття / В. О. Крутій // Держава і право. Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018.— Вип. 77. — С. 148-159. — *Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-77 (політ. науки). Розглянуто витоки гібридної війни в історичній ретроспективі. Вказано на процес невпинного ускладнення небойових способів зіткнення держав, які в поєднанні з бойовими формують явище гібридної війни. Наголошено на особливій ролі ХХ століття, індустріальні можливості якого суттєво прискорили формування теоретичного концепту гібридної війни та форм його практичного втілення.* Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-77-2017.pdf>**

6. **Крутій В. О. Зміни політичної системи суспільства в умовах гібридної війни / В. О. Крутій // Держава і право. Серія : Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018. — Вип. 78. — С. 186-197. — *Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-78 (політ. науки.) Розглянуто вплив гібридної війни на політичну систему суспільства та її ключові підсистеми – інституційну, нормативну, функціональну, комунікативну, духовно-культурну. Вказано на сутнісні зміни, що відбуваються у вказаних підсистемах в умовах конфліктної взаємодії сторін, що беруть участь у гібридній війні.* Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-78-2017.pdf>**

7. **Крутій В. О. Логіка гібридної війни: синергетичне пояснення / В. О. Крутій // Держава і право. Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018. — Вип. 79. — С. 15-26. — *Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-79 (політ. науки) На основі понятійно-категоріального апарату синергетики розкрито логіку гібридної війни, причинно-наслідкові залежності, що виникають між різними етапами її здійснення. За***

допомогою ідеї нелінійності зроблено висновок про цілеспрямовану хаотизацію політичної системи держави-ворога з метою її руйнування та отримання ефекту перемоги з незначними людськими та матеріальними втратами. Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-79-2018.pdf>

8. **Литвиненко О. В. Медіаграмотність громадян у контексті гібридних воєн: приклад України** / О. В. Литвиненко // Молодий вчений. – 2018. – № 3. — С. 259-263. *Проаналізовано сучасний стан інформаційного простору України в умовах протидії російській гібридній агресії. Розглянуто роль засобів масової комунікації у формуванні інформаційних потоків та порядку денного протидії викликам і загрозам національній безпеці країни. Виокремлено основні загрози інформаційній безпеці України у контексті діяльності засобів масової комунікації (ЗМК). Розкрито суть фейкової інформації та шляхи нейтралізації її негативного впливу на розвиток подій.* Текст: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3/59.pdf>

9. **Пам'ять про подвиг** / Регіон. рада лідерів учнів. самоврядування закл. проф. (проф.-техн.) освіти Закарпаття, Навч.-метод. центр проф.-техн. освіти у Закарпат. обл. ; [ред.-упоряд. І. Ладижець]. — Ужгород : РІК-У, 2018. — 175 с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Б357231.** *Книга створювалась упродовж 2015 – 2017 років із ініціативи регіональної ради лідерів учнівського самоврядування закладів професійно-технічної освіти Закарпатської області і стала результатом широкомасштабної пошукової роботи учнів для вшанування пам'яті героїв-земляків, загиблих на той час на Сході України у боротьбі за її свободу та єдність. Видання є своєрідною Книгою пам'яті, до якої ввійшли учнівські розповіді про 74-х полеглих воїнів, близько третини з яких у той чи інший час здобували робітничі професії у закладах професійно-технічної освіти області та України.*

10. **Смирнов О. М. Утилізація та знищення вибухонебезпечних предметів. Т. 3. Організація утилізації та знищення ракет і боєприпасів на арсеналах, базах та складах** : навч. посіб. / О. М. Смирнов, В. В. Барбашин, І. О. Толкунов. — Харків, 2018. — 413, [2] с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Б352114-3.** У 3-му томі навчального посібника розкрито організацію утилізації та знищення ракет і боєприпасів на арсеналах, базах та складах. Подано основні положення (правила) щодо організації утилізації та знищення ракет і боєприпасів на арсеналах, базах і складах. Пояснено порядок написання комплексу документів на технологічний процес із розбирання вибухонебезпечних предметів (ВНП). У 1-му томі розкрито термін «вибухонебезпечні предмети», подано стислий історичний нарис розвитку утилізації боєприпасів у СРСР і Україні, наведено порядок та правила щодо утилізації ВНП, порядок прийому та відправки вибухонебезпечних предметів, організації арсеналів, баз і складів, зберігання ВНП на арсеналах, базах і складах України. У 2-му томі йдеться про заходи безпеки під час поводження з ракетами і боєприпасами у процесі проведення робіт з утилізації.

11. **Суддя Ю. В. Політичні передумови анексії Автономної Республіки Крим Російською Федерацією** / Ю. В. Суддя // Держава і право. Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018. — Вип. 78. — С. 244-254. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-78 (політ. науки.)** Проведено комплексний політико-правовий аналіз дій Російської Федерації (РФ), спрямованих на анексію Автономної Республіки Крим. Проаналізовано зовнішньо- та внутрішньополітичні чинники, які сприяли агресії РФ на Кримському півострові. Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-78-2017.pdf>

12. **Тарасюк В. М. Інформаційна агресія Росії: виклик демократії і національній безпеці України** / В. М. Тарасюк // Держава і

право. Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018. — Вип. 79. — С. 119-128. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-79 (політ. науки)** Розглянуто актуальні проблеми, пов'язані з припиненням аналогового й переходом на цифрові стандарти телевізійного мовлення. Проаналізовано причини та наслідки кодування супутникового телебачення. Досліджено способи мінімізації зовнішньої інформаційної агресії. Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-79-2018.pdf>

Статті з періодичних видань

13. Агеева Ю. **”Иду за вас, чтобы мир был в Украине”** / Юлія Агеева // Харьков. неделя. — 2018. — 31 сент. — С. 13. *Висвітлено інформацію про військовослужбовця – учасника антитерористичної операції на Сході України Сергія Бризгайла, який загинув у 2014 році при виході із Іловайська.*

14. Баранов В. **”Выстроив линию обороны вокруг Донецкого аэропорта, мы устроили боевикам настоящий ад”** / Віталій Баранов ; беседу вела Вера Жичко // Факты и комментарии. — 2018. — 20–26 сент. (№ 37). — С. 8. *Подано інтерв'ю полковника у відставці Віталія Баранова (позивний ”Біба”), який командував 90-м окремим аеромобільним батальйоном протягом восьми місяців 2015 року. Він розповів про те, як нашим військам вдалося повернути вогневий контроль над злітною смугою Донецького аеропорту та важливим транспортним вузлом після підриву нового терміналу бойовиками. Зазначено, що чотири роки тому, 16 вересня 2014 року в 81-й десантній бригаді Збройних сил України було створено 90-й штурмовий батальйон, бійці якого тепер відомі всьому світові як українські ”кіборги”. Текст: <https://fakty.ua/281411-vozdle-doneckogo-aeroporta-my-ustroili-boevikam-nastoyacshij-ad---komandir-kiborgov>*

15. **Васюнець Н. Чергова провокація Москви** / Наталія Васюнець // *Експрес*. — 2018. — 20–27 верес. (№ 38). — С. 4. *Подано інформацію, що Київ та Брюссель засудили наміри Росії провести "вибори" на окупованих територіях 11 листопада 2018 року. У Європейському Союзі, зокрема, заявили, що анонсоване окупантами псевдоголосування порушує Мінські домовленості. На думку голови правління "Європейського руху України" Вадима Трюханова, рішення про проведення "виборів" на Донбасі" може означати одне: у Кремлі взяли курс на придністров'їзацію "ДНР" та "ЛНР".*

16. **Гарбар Р. "Хай би кого вони обрали, вони виберуть мене" : Путін перейшов до плану «Б» боротьби з Україною. І головним тепер стало зміцнення позицій п'ятої колони** / Руслан Гарбар // *День*. — 2018. — 19 верес. (№ 168). — С. 4, 5. *Йдеться про ведення Російською Федерацією (РФ) гібридної війни на території України. Зазначено що на перший план вийшла орієнтація на внутрішні проблеми України. Військові, силові методи залишились як одна з її складових. Акцентовано увагу на тому, що головним тепер стало зміцнення позицій п'ятої колони, прихід її представників до влади на різних рівнях і насамперед до Верховної Ради.*
Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/hay-kogo-vony-obraly-vony-vyberut-mene>

17. **Горпинич Г. Янгол війни** / Ганна Горпинич // *Панорама* (Суми). — 2018. — 5–12 сент. (№ 36). — С. А7. *Подано інформацію про лікарку Марину Білінську, яка однією з перших у 2014 році вступила в добровільний мобільний шпиталь імені Миколи Пирогова. Висвітлено бойовий шлях дівчини на Сході України в зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС.)*

18. **Капсамун І. Вражений стійкістю та хоробрістю українських воїнів** / Іван Капсамун // *День*. — 2018. — 19 верес. (№ 168). — С. 5. *Йдеться про робочу поїздку Державного секретаря з питань оборони Великобританії Гевіна Вільямсона на передові позиції Об'єднаних сил на*

Сході України, під час якої він зустрівся з командувачем Об'єднаних сил генерал-лейтенантом Сергієм Наєвим. Текст:

<https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/vrazhenyy-stiykisty-ya-horobristy-ukrayinskyh-voyniv>

19. **Левченко А. Александр Левченко: "Это непросто, но коллаборантов Донбасса придется прощать"** / Александр Левченко ; беседу вела Ольга Бесперстова // Факты и комментарии. — 2018. — 20–26 сент. (№ 37). — С. 5, 6. *Радник міністра з питань тимчасово окупованих територій, колишній посол України у Хорватії Олександр Левченко пояснив, чому для припинення російсько-українського збройного конфлікту треба максимально використати досвід Хорватії і на чому слід наполягати під час розробки резолюції Ради Безпеки ООН. Зазначено, що 26 вересня Президент України Петро Порошенко виступить на засіданні Генеральної Асамблеї ООН. Очікується, що основною темою його звернення стане прохання про введення миротворчої місії на Донбас, оскільки зупинити кровопролиття не вдасться, незважаючи на домовленості про примирення.* Текст: <https://fakty.ua/281335-eto-neprosto-no-kollaborantov-donbassa-bridetsya-procshat---diplomat>

20. **Мельник А. Про філософію майбутнього. До візиту Меркель : Андрій Мельник: "Канцлер підтверджує на ділі готовність займатися пошуком миру для окупованого Росією Донбасу"** / Андрій Мельник // День. — 2018. — 25 верес. (№ 172). — С. 10, 11. *Подано матеріали розмови з послом України в Німеччині Андрієм Мельником. Основна тема розмови – вплив Німеччини на вирішення воєнного конфлікту на Сході України в зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС).* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planety-svitovi-dyskusiyi/pro-filosofiyu-maybutnogo-do-vizytu-merkel>

21. **Панчишин В. Майже два роки російські окупанти зривають процес розведення сторін у районі Станції Луганської** / Віталій Панчишин // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 5.

Висвітлено ситуацію у зоні проведення операції Об'єднаних сил в районі Станції Луганської. Зазначено, що від початку агресії на Донбасі цей населений пункт неодноразово потрапляв під обстріли російсько-окупаційних військ. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

22. **Парій О. Мар'їнка – життя між кулями** / Олександр Парій // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 4. *Висвітлено ситуацію у зоні проведення операції Об'єднаних сил в районі Мар'їнки, яка розташована "фактично впритул до окупованого Донецька. ... а до позицій бойовиків тут узагалі десятки метрів". Зазначено, що через це невеличке місто пролягає лінія фронту. Підрозділи українських військ – на східній околиці, а ближче до Донецька – ворожі вогневі точки, з яких регулярно ведеться прицільний вогонь.* Текст: <https://milnavigator.tv/mar-yinka-zhyttya-mizh-kulyamy/>

23. **Пасічник Ю. Росія вигадала нову версію катастрофи "боїнга"** / Юлія Пасічник // Газета по-українськи. — 2018. — 21 верес. (№ 72). — С. 3. *Йдеться про заяву Міністерства оборони Росії про те, що Міжнародна слідча група надала неправдиві докази про причетність РФ до збиття малайзійського літака "боїнг" над Донбасом 17 липня 2014-го. Зазначено, що боїнг був збитий зенітно-ракетним комплексом "Бук". Група слідчих із України, Нідерландів, США й Малайзії встановили, що він заїхав в Україну із Росії. Постріл по літаку здійснили з території, що контролювалася бойовиками ДНР і російськими військовими. Указано, що 17 вересня 2018 року росіяни оприлюднили свої докази нібито причетності України до трагедії.* Текст: https://gazeta.ua/articles/world-newspaper/_rosiya-vigadala-novu-versiyu-katastrofi-boyinga/860101

24. **Пасічник Ю. Україна прорвала російську блокаду Азовського моря** / Юлія Пасічник // Газета по-українськи. — 2018. — 25 верес. (№ 73). — С. 1, 4. *Подано інформацію, що 23 вересня 2018 року в Азовське море зайшли два українські кораблі — пошуково-рятувальний*

”Донбас” та морський буксир ”Корець”. Це перші судна Військово-морських сил, які з 2014 року пройшли через Керченську протоку. Зауважено, що ситуація в регіоні загострилась у квітні 2018 року. Російські прикордонники почали затримувати торгові судна, які йдуть у порти Маріуполя та Бердянська; усього було зупинено 240 кораблів. Товарообіг українських портів знизився. Зазначено, що Україна на Азовському морі до кінця року сформує військово-морську базу, і з часом буде створено катерний дивізіон із можливістю розгортання сил і засобів.
Текст: <https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/ukrayina-prorvala-rosijsku-blokadu-azovskogo-morya/860702>

25. **Прокопенко О. Як війна зробила з менеджера Вікторії бойового командира** / Ольга Прокопенко // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 11. *Висвітлено сторінки військової біографії Вікторії Дворецької, нині лейтенанта, викладача загальновійськових дисциплін навчального центру ”Десна”. У зону бойових дій Вікторія потрапила прямо з революційного Майдану. У її підрозділі – жодної людської втрати.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

26. **Серов И. Как будут укреплять Азов** / Игорь Серов // События недели: итоги и факты. — 2018. — 25 сент. – 1 окт. (№ 39). — С. 4. *Подано інформацію про бойове укріплення позицій українського флоту в Азовському морі у зв’язку з діями російського морського флоту, які керівництво нашої країни розцінило як нову загрозу для суверенітету України.*

27. **Силкін Є. За час війни на Донбасі лікарі 59-го госпіталю пролікували більше як 20 000 військовослужбовців** / Євгеній Силкін // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 14. *Йдеться про колектив однодумців та професіоналів – вінницьких медиків 59-го польового госпіталю, який у серпні 2018 року відзначив чергову річницю з дня створення. Акцентовано увагу на історії госпіталю, діяльності його*

лікарів, багато з яких нагороджено орденами "За мужність". Текст: <http://www.mil.gov.ua/news/2018/09/22/za-chas-vijni-na-donbasi-likari-59-gospitalyu-prolikovali-bilshe-yak-20-000-vijskovosluzhbovcziv/>

28. **Стефанів В.** "Коли ми відкрили перші мобільні стоматологічні кабінети на передовій, хлопці приходили до нас просто з окопів у 25-градусний мороз, долаючи пішки по 10 кілометрів" / Володимир Стефанів ; розмовляла Ольга Мосьондз // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 15. Викладено матеріали розмови з майором медичної служби запасу, хірургом-стоматологом на позивний "Шаман", очільником організації "ТриЗубДентал" Володимиром Стефанівим. Зазначено, що за останні три роки війни стоматологи-волонтери з "ТриЗубДентал" і "Тризуб-2" пролікували на фронті понад 30 тис. пацієнтів – українських воїнів. У своєму арсеналі на Сході відважні медики мають шість сучасно обладнаних спецавтівок, одну з яких із хлібовозки перетворили на мобільний стоматкабінет. Текст: <https://milnavigator.tv/koly-my-vidkryly-pershi-mobilni-stomatologichni-kabinety-na-peredovij-hloptsi-pryhodyly-do-nas-prosto-z-okopiv-u-25-gradusnyj-moroz-dolayuchy-pishky-po-10-kilometriv/>

29. **Шевенко М.** "Миролюбна" політика Москви / Михайло Шевенко, Олександр Дідур // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 19. Висвітлено державну політику Росії, яка в різних формах її існування (Московського князівства, Московського царства, Російської імперії, РСФСР, СРСР, Російської Федерації) була спрямована на завоювання та підкорення нових територій, запровадження політичного й економічного контролю над іншими державами. Наголошено, що сучасна політика Російської Федерації (РФ) продовжує бути загарбницькою та агресивною. Підтвердженням цього є дві чеченські війни, війна в Придністров'ї, Грузії, сучасна російсько-українська війна, війна в Сирії. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

30. **Энрике М. Я очень большой патриот Донбасса!** / Менендес Энрике ; беседовала Юлия Шемякова // Аргументы недели. — 2018. — 19–25 сент. (№ 38). — С. 5. *Подано матеріали розмови з відомим донецьким волонтером, засновником гуманітарної місії "Відповідальні громадяни" Енріке Менендесом. Основна тема розмови – розвиток подій у 2014 році в Донецьку під час захоплення міста проросійсько налаштованими бойовиками, особиста патріотична позиція та життя в окупації волонтера.*

Міжнародне гуманітарне право

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

31. **Андрушко А. В. Обставини, що обтяжують кримінальну відповідальність за захоплення або тримання особи як заручника** / А. В. Андрушко // Наука і правоохорона. – 2017. – № 4. — С.150-157. *Зроблено висновок про доцільність посилення кримінальної відповідальності за вчинення вказаних дій.*

32. **Бакай А. Є. Платформа Україна – НАТО як механізм реформування системи медичного забезпечення в надзвичайних ситуаціях** / А. Є. Бакай // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 16. — С. 127-132. *Розглянуто принципи організації медичного забезпечення та цивільно-військового співробітництва з організації медичного забезпечення в надзвичайних ситуаціях (з досвіду сил НАТО). Визначено пріоритетні завдання співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору у реформуванні систем матеріально-технічного та медичного забезпечення (медичної логістики). Обґрунтовано необхідність продовження реформування галузі військової і цивільної медицини в Україні у відповідності до стандартів та рекомендацій НАТО, що сприятиме функціонуванню єдиного медичного простору. Текст: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6260&i=23>*

33. **Бойчук Д. С. Щодо питання про право на зброю як складову частину права людини на захист** / Д. С. Бойчук // Прав. новели. – 2018. – № 4. — С. 9-14. *Проаналізовано право на зброю як складову частину права людини на захист. Наведено хронологічний перелік основних законодавчих актів України, що регулюють відносини зазначеної тематики. Проаналізовано основні наукові позиції щодо права на зброю в Україні. Здійснено загальнотеоретичний розгляд деяких понять, що стосуються цього права. Зазначено позицію автора щодо можливої легалізації короткоствольної вогнепальної зброї чи іншого розширення обсягу права на зброю в Україні.*

34. **Бондаренко О. Г. Сутність управління логістичним забезпеченням спільних дій формувань сектора безпеки й оборони під час кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці України** / О. Г. Бондаренко // Вчені зап. Тавр. Нац. ун-ту імені В. І. Вернадського. Серія : Держ. упр. – 2018. – Т. 29 (68), № 1. — С. 210-217. *Обґрунтовано напрямки та положення щодо управління логістичним забезпеченням. Запропоновано авторське визначення, основні складники, принципи та функції логістичного забезпечення.* Текст: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/40.pdf

35. **Веденєєв Д. М. Соціокультурне явище волонтерського руху в сучасній Україні** / Д. М. Веденєєв // Вісн. Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. – 2018. – № 1. — С. 3-10. *Виявлено зміст і динаміку соціокультурних характеристик волонтерського руху як новітнього явища соціально-політичного й соціально-економічного буття України. Методологія дослідження ґрунтується на використанні культуролого-генетичного, соціологічного, структурно-системного, історико-порівняльного методів для виявлення джерел походження і сутнісних характеристик волонтерства як специфічної складової суспільного життя і новітньої структури українського соціуму. Наукова новизна полягає у виявленні наріжних соціокультурних й соціально-психологічних*

властивостей волонтерського руху як наслідку новітніх процесів трансформації соціуму після 2014 року. Текст: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Visnyk_NAKKKiM/Vysnyk_1_2018.pdf#page=3

36. **Гаваза А. О.** **Актуальні питання навчання населення з протимінної безпеки як складова системи управління цивільною безпекою** / А. О. Гаваза // *Інвестиції: практика та досвід.* – 2018. – № 15. — С. 109-117. *Розглянуто організацію роботи в громадах для налагодження координації та реалізації заходів з навчання ризиків небезпек від мін та вибухонебезпечних предметів у Луганській та Донецькій областях.* Текст: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6233&i=20>

37. **Капштик О. В.** **Аналіз нормативно-правового забезпечення державних механізмів стратегічних комунікації у секторі безпеки і оборони України** / О. В. Капштик // *Інвестиції: практика та досвід.* – 2018. – № 15. — С. 126-130. *Проаналізовано нормативно-правове забезпечення державних механізмів стратегічних комунікації у секторі безпеки і оборони України в умовах гібридної війни з боку Російської Федерації, а саме: Стратегію національної безпеки України, Воєнну доктрину України, Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України, Стратегічний оборонний бюлетень України, Доктрину інформаційної безпеки України, Концепцію стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України, Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2018 рік та інші документи.* Текст: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6236&i=23>

38. **Капштик О. В.** **Поняття і сутність стратегічних комунікацій як засобу забезпечення національної безпеки** / О. В. Капштик // *Інвестиції: практика та досвід.* – 2018. – № 16. — С. 109-113. *Досліджено генезис поняття і сутність стратегічних комунікацій. Виявлено, що в наукових колах наявні суттєві розбіжності в*

інтерпретації комунікацій та відсутній консенсус щодо їх принципової відмінності чи тотожності. Зважаючи на зазначене, перед Україною нині постає цілий комплекс інструментальних завдань у сфері стратегічних комунікацій, без реалізації яких не можна говорити про ефективну діяльність сектору безпеки і оборони для забезпечення національних інтересів в умовах гібридної війни з боку Російської Федерації. Зроблено спробу сформулювати принципово нове визначення терміна "стратегічні комунікації" у секторі безпеки і оборони. Текст: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6257&i=20>

39. Клименко Н. Г. Державні колегіальні органи як суб'єкти державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки / Н. Г. Клименко // Інвестиції: практика та досвід. - 2018. – № 16. — С. 92-97. Досліджено повноваження та функції державних колегіальних органів як суб'єктів державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки на прикладі ліцензування господарської діяльності та дозвільної системи у сфері господарської діяльності. Виявлено недоліки та неузгодженості, а також надано пропозиції щодо удосконалення організаційно-функціональної структури системи державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки на основі перерозподілу повноважень між органами формування державної політики (Кабінетом Міністрів України та відповідними міністерствами) та державними колегіальними органами (національними комісіями). Текст: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6254&i=17>

40. Костенко В. О. Геополітичні фактори виникнення терористичних загроз та їх наслідки для України і світу / В. О. Костенко // Вчені зап. Тавр. нац. ун-ту імені В. І. Вернадського. Серія : Держ. упр. – 2018. – Т. 29 (68), № 1. — С. 218-222. Проаналізовано загрози терористичного характеру в Україні, пов'язані з можливими нападами терористів на потенційно-небезпечні об'єкти, з метою вжиття

необхідних рішень із їх мінімізації. Текст:
http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/41.pdf

41. **Котляров Ю. Кіберзахист: забезпечити не можна ігнорувати** / Юрій Котляров // Укр. адвокат. – 2018. – № 7/8. — С. 80.
Розглянуто надання послуг у сфері інформаційної безпеки та кіберзахисту.

42. **Кресіна І. О. Правове регулювання статусу тимчасово окупованих територій України** / І. О. Кресіна, О. М. Стойко, С. В. Стоєцький // Держава і право. Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018. — Вип. 77. — С. 18-29. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-77 (політ. науки).** *Проаналізовано чинну законодавчу базу про правовий статус тимчасово окупованих територій. З'ясовано її недоліки. Розглянуто останні законодавчі ініціативи щодо законодавчого регулювання та статусу цих територій та відновлення територіальної цілісності держави.* Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-77-2017.pdf>

43. **Леванчук І. В. Американсько-українське партнерство після анексії Криму** / І. В. Леванчук // Держава і право. Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018.— Вип. 79. — С. 186-186. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-79 (політ. науки)** *Проаналізовано відносини США та України після анексії Криму. Визначено ключові інтереси України щодо США. Зосереджено увагу на військово-технічному партнерстві, яке б дозволило Україні у довгостроковій перспективі стати важливим безпековим союзником США в регіоні. Акцентовано увагу на допомозі США у проведенні реформ, включно з наглядом з боку США над певним блоком реформ у тісній координації з країнами ЄС. Показано нове позиціонування Америки, що передбачає більшу гнучкість у втручанні в проблеми і*

конфлікти, що виникають у різних точках світу. Зроблено висновок про роль міжнародної підтримки США у стримуванні російської агресії, зокрема координаційну роль у збереженні санкційного режиму щодо Росії.

Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-79-2018.pdf>

44. **Наконечний В. С. Угорський іредентизм в контексті національної безпеки України** / В. С. Наконечний // Держава і право : Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018. — Вип. 78. — С. 95-108. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-78 (політ. науки.)** Розглянуто основні підходи до визначення поняття іредентизм та іредента, наведено їхнє трактування. Головну увагу зосереджено на аналізі особливостей угорського іредентизму, який останнім часом, за фінансової та інформаційної підтримки уряду Угорщини, став реальною загрозою національній безпеці України на теренах Закарпатської області. Текст: <http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-78-2017.pdf>

45. **Нерсесян Г. А. Інформаційні спецоперації в умовах війни в історії** / Г. А. Нерсесян // Вчені зап. Тавр. нац. ун-ту імені В. І. Вернадського. Серія : Держ. упр. – 2018. – Т. 29 (68), № 1. — С. 223-228. Проаналізовано особливості інформаційних спеціальних операцій. Оцінено їх місце і роль, а також окреслено орієнтири для переймання Україною позитивного досвіду використання переваг інформаційного протистояння із супротивником на тлі російської агресії. Текст: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/42.pdf

46. **Ткачук Н. “КіноДок” зафіксував правду** / Наталія Ткачук // Нар. армія. – 2018. – 20 верес. (№ 38). — С. 22. Йдеться про відкриття II Міжнародного фестивалю документального патріотичного кіно “КіноДок”, на якому присутні згадали українського режисера Олега

Сенцова, який знаходиться у російській в'язниці, оголосивши безстрокове голодування, вимагаючи звільнення ув'язнених українців. На цьому фестивалі фільм "Після смерті" отримав гран-прі, в якому відтворено найдраматичніші миті подій на Майдані.

47. Цюкало Л. В. Аналіз видатків на деякі види соціального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України / Л. В. Цюкало // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 15. — С. 56-60. *Проаналізовано динаміку та структуру видатків на деякі види соціального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України. Обґрунтовано, що більшість видатків Міністерства оборони спрямовуються на забезпечення соціальних гарантій військовослужбовців як у грошовому, так і у натуральному вигляді. Але існуюча структура видатків державного бюджету не дозволяє повністю задовольняти потреби Міністерства оборони України та забезпечити військовослужбовців їх соціальними гарантіями. Визначено основні завдання реформування Збройних Сил України щодо покращання соціальних гарантій військовослужбовців та їх мотивації до проходження служби. Текст: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6224&i=11>*

48. Явір В. А. Перші кроки формування законодавчої бази реінтеграції тимчасово окупованих територій України / В. А. Явір // Держава і право. Серія: Політ. науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — Київ, 2018. — Вип. 77. — С. 67-80. — Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп14476-77 (політ. науки). *Охарактеризовано нинішній стан реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Проаналізовано перші кроки формування законодавчої бази реінтеграції, зокрема проект Закону України "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях" № 7163 від 04.10.2017. Вказано на переваги та недоліки проекту. Доведено, що в нинішньому вигляді документ не може стати*

основою успішного процесу етнополітичної реінтеграції, оскільки не містить конкретних реінтеграційних механізмів. Текст: http://idpnan.org.ua/files/derjava-i-pravo.-politichni-nauki.-vipusk-77-2017_.pdf

Статті з періодичних видань

49. **Андрій Парубій: "У Верховній Раді на порядку денному багато важливих питань, і ми сподіваємося на подальшу експертну підтримку Європейського Парламенту"** / Прес-служба апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. — 2018. — 22 верес. (№ 178). — Електрон. ресурс. *Подано основні тези виступи Голови Верховної Ради України (ВР України) Андрія Парубія перед учасниками конференції на тему впровадження антикорупційної реформи, яка була організована в межах Восьмого засідання Парламентського комітету асоціації між Україною та Європейським Союзом (ЄС). Акцентовано увагу на нових викликах і завданнях, які виникають в процесі входження України та Європарламенту у складний період виборів. Зокрема, звернено увагу на важливості захисту від інформаційних атак у зв'язку зі спробами Російської Федерації (РФ) втрутитися у виборчий процес. Висловлено подяку за експертну допомогу в реформуванні та модернізації роботи ВР України і відзначено високий рівень співпраці з європейськими інституціями. Акцентовано увагу на важливості внесення змін до Конституції України, які визначають вступ до ЄС та НАТО як ключові зовнішньополітичні пріоритети Української держави.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307857>

50. **Антипенко І. Так поведуться терористи** / Іван Антипенко // *День*. — 2018. — 19 верес. (№ 168). — С. 2. *Подано інформацію про ситуацію в Азовському морі та Керченській протоці. Акцентовано увагу на тому, що Російська Федерація (РФ) та силові структури Криму продовжують порушувати міжнародне морське право, затримуючи*

українських рибалок. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/tak-povodyatsya-terorysty>

51. **Ветрова І. Львовський облсовет ввел мораторий на русскоязычный культурный продукт** / Ирина Ветрова // Факты и комментарии. — 2018. — 20 – 26 сент. (№ 37). — С. 4. *Повідомлено, що 18 вересня Львівська обласна рада за ініціативи фракції "Свобода" ухвалила рішення про введення мораторію на публічне використання російськомовного культурного продукту на території області. Мораторій буде діяти до моменту повного припинення окупації території України. Таке рішення облрада прийняла "для захисту українського інформаційного простору від гібридних впливів держави-агресора". Зазначено, що Львівська облрада готує звернення до Верховної Ради України щодо необхідності заборони публічного відтворення аудіовізуальних творів російською мовою.*

52. **Вітер О. Законодавчо врегулювати статус добровольців-іноземців** / Ольга Вітер // Голос України. — 2018. — 28 верес. (№ 182). — Електрон. ресурс. *Йдеться про роботу круглого столу "Легалізація статусу іноземців-добровольців, що брали участь у відбитті російської агресії в Україні". Законопроект № 3433, що регламентує надання правового статусу іноземцям та особам без громадянства, які брали участь у захисті територіальної цілісності та недоторканності України, представив один з його авторів народний депутат Ігор Луценко. Зазначено, що у законопроекті визначена процедура надання українського громадянства добровольцям-іноземцям та міститься чітка заборона видавати добровольців-іноземців іншим державам, наприклад Російській Федерації (РФ). Учасники круглого столу висловилися за найскоріший розгляд цього законопроекту Верховною Радою України (ВР України).* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/308078>

53. **Вітер О. Кремль лобіює проведення виборів в ОРДЛО, нівелюючи обов'язкові пункти Мінських угод** / Ольга Вітер // Голос

України. — 2018. — 21 верес. (№ 177). — Електрон. ресурс. Зазначено, що головною темою чергового раунду переговорів у форматі Тресторонньої контактної групи (ТКГ) в Мінську, яка відбулися 19 вересня, були вибори на Донбасі. За словами Першого заступника Голови Верховної Ради України, представника України в гуманітарній підгрупі ТКГ Ірини Геращенко, українська делегація жорстко порушила питання про неприпустимість фейкових виборів на окупованих територіях Донбасу, намічених кремлівськими кураторами на 11 листопада 2018 р. Таке "волевиявлення" не відповідає українському законодавству й Мінським угодам. Київ наполягає на своїй позиції: вибори можуть відбутися тільки за українськими законами, з українською ЦВК, з українськими політичними партіями, медіа й міжнародними спостерігачами. У зв'язку з цим Ірина Геращенко написала у Фейсбуці, що її колеги з мінських груп звернулися до росіян з вимогою надати оцінку нелегітимним спробам проведення нелегітимних виборів, засудити їх привселюдно й зупинити процес підготовки фарсу. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307802>

54. **Власенко В. Кремль боїться оонівських миротворців /** Вікторія Власенко // Уряд. кур'єр. — 2018. — 27 верес. (№ 181). — С. 3. Подано виклад виступу Президента України Петра Порошенка під час заходу високого рівня щодо діяльності Організації Об'єднаних Націй (ООН) з підтримання миру в межах участі у 73-й сесії Генеральної Асамблеї ООН. Зазначено, що розгортання миротворчої операції з мандатом ООН на Донбасі "може бути визначальним чинником припинення страждань українського народу". Заперечення Росії проти введення миротворців ООН на окупований нею Донбас пояснюється тим, що тоді всьому світові стане відомо про присутність на тимчасово непідконтрольних Україні територіях російських військових і російської військової техніки. Наголошено на необхідності реформувати ООН для підвищення ефективності її миротворчої діяльності, тому що нова якість миротворчості мусить відповідати світовим очікуванням і сподіванням.

Висловлено подяку Генеральному секретарю ООН ”за особисту відданість і підтримку миротворчої діяльності”. Під час зустрічі з лідерами української громади Президент України подякував представникам діаспори за потужну підтримку спільної боротьби за свободу й незалежність України та наголосив на важливості отримання Українською православною церквою томоса про автокефалію. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/kreml-boyitsya-oonivskih-mirotvorciv/>

55. Власенко В. Лише санкції втримують Путіна за столом переговорів : Петро Порошенко застеріг Берлін від газового шантажу Москви і закликав європейські уряди зберігати обмежувальний режим проти Росії / Вікторія Власенко // Уряд. кур’єр. — 2018. — 25 верес. (№ 179). — С. 3. Подано матеріали інтерв’ю Президента України Петра Порошенка німецькій газеті “Rheinische Post”. Зазначено, що Росія не припиняє втручання у внутрішні справи України, зокрема намагається впливати на політичні сили та втручатися в майбутні вибори через пропаганду й дезінформацію. Висловлено переконання, що санкції – єдиний несиловий інструмент, який здатен чинити тиск на агресора. Їх мета не в покаранні Росії, а в тому, щоб примусити президента Російської Федерації (РФ) Володимира Путіна продовжувати переговори. Акцентовано увагу на небезпеці проекту газогону ”Північний потік-2”, який є геополітичним інструментом тиску на Західну Європу і ставить європейські країни у пряму залежність від російського газу. Прокоментовано дискусії серед європейських урядів щодо скасування антиросійських санкцій та висловлено впевненість, що Європа збереже єдність і розрахунки Путіна не справдяться. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/lishe-sankciyi-vtrimuyut-putina-za-stolom-peregovo/>

56. Воронцов П. В полі зору ЮНІСЕФ – населення лінії розмежування / Павло Воронцов // Голос України. — 2018. — 21 верес. (№ 177). — Електрон. ресурс. Йдеться про візит на Луганщину

представників асоціації "Тріангль Женерасьон Юманітер" (Франція), зокрема куратора місії в Україні Гаель Конан, виконавчого директора Відокремленого підрозділу асоціації Діани Уразбаєвої. Метою їхнього візиту стало обговорення шляхів реалізації гуманітарних програм для населення, яке проживає вздовж лінії розмежування. Найбільш гостро питання гуманітарного забезпечення стоять у населених пунктах, що постійно зазнають обстрілів, – Золотому-4, Троїцькому, Болотенному, Лопаскиному та інших. За словами Діани Уразбаєвої, у період з вересня 2018 р. до березня 2019 р. на території Луганської області відбуватиметься впровадження програм "Надання базових засобів гігієни для вразливих жителів лінії зіткнення, що постраждали від конфлікту" та «Покращення продовольчої безпеки та надання грошової допомоги вразливим людям, які постраждали внаслідок конфлікту на Донбасі".

Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307825>

57. Вус Р. Вступна кампанія – 2018: найбільше охочих стати спецпризначенцями, розвідниками та морпіхами / Роман Вус // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 6. *Йдеться про вступну кампанію 2018 року до вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) та військових навчальних підрозділів вищих військових закладів за всіма рівнями військової освіти, за результатами якої студентами стали 3500 осіб. Про перебіг та результати кампанії докладно розповів тимчасовий виконувач обов'язків директора департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України полковник Вадим Артамощенко.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

58. Галаджий Е. Расшифровываем послание Порошенко / Елена Галаджий, Марина Тищенко // КП в Украине. — 2018. — 21 сент. (№ 138). — С. 2-3. *Подано стислий аналіз щорічного послання до Верховної Ради щодо внутрішньої та зовнішньої політики України Президента України Петра Порошенка, з яким глава держави виступив*

20 вересня 2018 року у парламенті. Зазначено, що цьогорічне послання було підсумковим за майже п'ятирічну президентську каденцію. У виступі Петро Порошенко наголосив на законах, які необхідно ухвалити для подальшого розвитку країни. А саме: закріпити в Конституції курс України в НАТО та ЄС; відмінити депутатську недоторканість; пролонгувати ще на рік закон про особливий статус окремих районів Донецької та Луганської областей (ОРДЛО); розторгнути договір про дружбу із Російською Федерацією (РФ); про реєстрацію агентів впливу держави-агресора РФ; про податок на виведений капітал; про інститут бізнес-омбудсмена. Подано коментарі українських політологів, пересічних українців. Текст: <https://kp.ua/politics/618332-rasshyfrovyvaem-poslanye-poroshenko>

59. **Драбинко О. “Наш духовний центр не може знаходитися на території країни-агресора”** : [інтерв'ю з митрополитом Укр. православ. церкви Москов. патріархату Олександром Драбинком] / Олександр Драбинко ; текст: Ангеліна Кованда, Катерина Лук'яшко // Країна. - 2018. - № 34 (6 верес.). — С. 20-23. *Обговорено питання надання Українській православної церкві автокефалії.* Текст: <https://gazeta.ua/articles/opinions-journal/nash-duhovnij-centr-ne-mozhe-znahoditsiya-na-teritoriyi-krayiniagresora/857140>

60. **З початку 2019 року розпочнеться активна фаза реформування системи військової освіти** // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 2. *Висвітлено матеріали зустрічі міністра оборони України Степана Полторака із Державним секретарем з питань оборони Великої Британії паном Гевіном Вільямсоном. Йшлося про співпрацю оборонного відомства з британською стороною у питанні реформування системи військової освіти.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

61. **Завтонов О. Інвестиції в підготовку наших моряків, або на що спрямовується міжнародна допомога українським ВМС** /

Олександр Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 7. *Висвітлено питання міжнародної допомоги у підготовці Військово-морських сил (ВМС) України. Зазначено, що в умовах гібридної агресії Росії міжнародна підтримка українського флоту має вагоме значення. Кожна двостороння зустріч, проведена з представниками флотів інших країн, у подальшому приносить реальні дивіденди, які позитивно впливають на боєготовність ВМС України. Акцентовано увагу на програму НАТО "Удосконалення військової освіти", в межах якої курсанти інституту ВМС мають змогу проходити стажування на кораблях ВМС Італії, Франції, Польщі, Румунії, Туреччини, Португалії та США.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

62. Із січня 2019 року грошове забезпечення українського солдата має становити не менше як 10 тис. грн. // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 2. *Подано тези інтерв'ю Президента України Петра Порошенка телеканалу суспільного мовлення "Кіровоград" у Кропивницькому. Зазначено, що Президент зробив відповідні доручення стосовно грошового забезпечення українських військових, спираючись на результати засідання Ради національної безпеки і оборони (РНБО), де розглядалися нові показники державного бюджету, представлені Урядом України.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

63. Ірина Геращенко: "Українська сторона вважає неможливим повернення делегації РФ в ПАРЄ без виконання резолюцій Асамблеї" // Голос України. — 2018. — 21 верес. (№ 177). — Електрон. ресурс. *Йдеться про зустріч Першого заступника Голови Верховної Ради України Ірини Геращенко з головою Комітету в закордонних справах Парламенту Естонської Республіки Марком Міхельсоном. Учасники зустрічі обговорили безпекову та гуманітарну ситуацію на окупованому Донбасі і в Криму. Ірина Геращенко проінформувала про реєстрацію законопроекту про протимінну діяльність, розповіла про роботу мінських груп і відсутність прогресу в*

питаннях звільнення заручників та пошуку зниклих безвісти. Вона наголосила на тих ризиках, які виникли в переговорному процесі через наміри Кремля провести фейкові "вибори" на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях України: "Це суперечить законодавству України, букві і духу Мінських домовленостей". Голова Комітету Марк Міхельсон запевнив у підтримці територіальної цілісності України, висловив особливу зацікавленість щодо ситуації на Донбасі, в Криму, в Азовському морі, підкреслив, що Естонія й надалі підтримуватиме гуманітарні проекти для постраждалих регіонів і категорій населення. У зустрічі також узяла участь заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції Марія Іонова. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307819>

64. **Кабаненко І. Вид на море** / Ігор Кабаненко // День. — 2018. — 25 верес. (№ 172). — С. 5. Проаналізовано п'ять основних складових морегосподарської діяльності України. Зазначено, що тільки два напрямки діяльності, які найбільше використовуються в країні, це портові перевалки та вилов риби. Акцентовано увагу на тому, що саме таке відношення і призвело до тої ситуації, яка зараз є в Азовському морі. Запропоновано сім основних змін, які можуть укріпити наші позиції на морі: державна морська політика, морське операційне командування, захист морських комунікацій, континентальний підхід, операційний темп, використання наявного корабельного складу Військово-Морських Сил (ВМС) України, нарощування спроможностей національних ВМС. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/vyd-na-more>

65. **Карпюк Г. Коли в Україні з'явиться пані генерал?** / Геннадій Карпюк // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 8-9. Висвітлено питання розбудови та впровадження в Україні системи військової служби для жінок. Показано реальні результати тендерної еволюції у переосмисленні й переформатуванні національних військових традицій. Це – дебютна участь жінок-військовослужбовців у

цьогорічному параді з нагоди Дня незалежності, також – ухвалення Верховною Радою змін до законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у Збройних силах. Так, законопроект № 6109 (що очікує на підпис Президента України) покликаний сприяти утвердженню гендерної рівності в усіх військових формуваннях та протидіяти дискримінації за ознакою статі у сфері безпеки й оборони. Народний депутат України Ірина Сулова, одна з авторів закону, зауважила, що документ підтримали в НАТО, Міноборони України й одногосно в комітеті з питань нацбезпеки й оборони. Наголошено, що ідеальна система військової служби для жінок потребує додаткових ресурсів і зусиль законодавців. Подано коментарі заступника міністра оборони України з питань європейської інтеграції генерал-лейтенанта Анатолія Петренка. Зазначено, також, що на сьогодні Міністерство оборони адаптувало 117 військових об'єктів, що відповідають санітарно-гігієнічним потребам жінок .Текст:

<http://www.mil.gov.ua/diyalnist/genderni-pitannya-u-sferi-bezpeki/koli-v-ukraini-zyavitsya-pani-general.html#df>

66. **Катриченко Т. Продолжение следует** / Татьяна Катриченко // Фокус. — 2018. — № 37 (14 сент.). — С. 8-16. *Йдеться про підписання Президентом України Петром Порошенком указу, який вводить у дію рішення РНБО щодо припинення дії "Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією", підписаного Президентом України Леонідом Кучмою та Президентом Росії Борисом Єльциним 31 травня 1997 року і ратифікованого у січні 1998 року. Аргументовано, чому це сталося саме зараз, яким чином відбудеться розрив та чим він обернеться для країни та українців.* Текст: <https://focus.ua/opinions/19239/>

67. **Козловский И. Игорь Козловский: "Московский патриархат совершает себе "харакири". Они только сейчас начинают понимать, какую глупость сотворили"** / Игорь Козловский ; беседу вела

Ольга Бесперстова // Факты и комментарии. — 2018. — 20 – 26 сент. (№ 37). — С. 4. *Відомий релігієзнавець, старший науковий співробітник відділення релігієзнавства Інституту філософії Національної академії наук України Ігор Козловський висвітлив ситуацію, пов'язану з наданням автокефалії Українській православної церкві Київського патріархату (УПЦ КП) і створенням Єдиної української помісної церкви та роз'яснив, чому у Московського патріархату немає аргументів проти української автокефалії.* Текст: <https://fakty.ua/281434-ukrainskaya-avtokefaliya---ochen-silnyj-udar-po-ideologii-russkogo-mira---igor-kozlovskij>

68. **Кравцова А. По ту сторону линии фронта** / Анна Кравцова // Фокус. — 2018. — № 37 (14 сент.). — С. 46-49. *Висвітлено ситуацію на окупованій території Луганської області у містах Стаханов та Первомайськ. З'ясовано, як живуть мешканці міст на п'ятому році війни. Зазначено, зокрема, що жителів "ЛНР" привчають до нових "державних символів", заснованих на радянському нафосі.* Текст: <https://focus.ua/ukraine/407002/>

69. **Макфол М. Движимый страхом** / Майкл Макфол ; беседу вела Мария Бондарь // Фокус. — 2018. — № 38 (21 сент.). — С. 16-18. *Подано матеріали інтерв'ю з колишнім послом США в Росії Майклом Макфолом, яке політик дав під час форуму YES – 2018 у Києві. Дипломат поділився думками стосовно агресивної політики Росії по відношенню до України, можливостей припинення російсько-українського збройного конфлікту щодо російсько-американських відносин та чому Президент Росії В. Путін "напрошується на відновлення холодної війни".* Текст: <https://focus.ua/world/dvizhimyj-straxom.html>

70. **Мельник Ю. "Експлуатуючи техніку, військовий не повинен думати про гарантійні зобов'язання, якщо вона вийде з ладу. Він має бути впевненим у машині, почуватися захищеним"** / Юрій Мельник ; розмову вів Олександр Шульман // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 12. *Начальник Центрального бронетанкового*

управління Збройних Сил України генерал-майор Юрій Мельник в інтерв'ю розповів про перспективи розвитку й модернізації вітчизняної бронетехніки, перехід на стандарти НАТО та наявні проблеми. Текст: <http://www.mil.gov.ua/news/2018/09/21/intervyu-nachalnika-czentralnogo-bronetankovogo-upravlinnya-zbrojnih-sil-ukraini-general-majora-yuriya-melnika/>

71. **Мельничук Я. "Кентавр" – швидкісне "таксі" для українських морпіхів** / Ярослав Мельничук // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 3. *Йдеться про важливу подію для оборони держави – спущення на воду десантно-штурмового катера "Кентавр", який є розробкою української промисловості, починаючи від ідеї та креслень. Надано коментарі міністра оборони України Степана Полторака.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

72. **Мухин М. МезАльянс** / Максим Мухин // Фокус. — 2018. — № 37 (14 сент.). — С. 18-21. *Йдеться про особливості реалізації Україною курсу щодо вступу до НАТО. Зазначено, що у листопаді 2015 року міністр оборони України Степан Полторак затвердив виконання основних заходів із переходу Збройних сил України на стандарти Альянсу, а досягти цих стандартів українська армія має до 2020 року. Досліджено, наскільки реалістичним є такий план. Наголошено, що Президент України Петро Порошенко ініціював закріплення у Конституції курсу України до військового блоку.* Текст: <https://focus.ua/politics/406912/>

73. **На сесії Генеральної асамблеї ООН у Нью-Йорку Петро Порошенко порушуватиме питання миротворчої місії і звільнення заручників** / Інформ. упр. апарату Верхов. Ради України // Голос України. — 2018. — 22 верес. (№ 178). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про засідання неформальної групи "Мінська платформа" під головуванням 1-го заступника Голови Верховної Ради України (ВР України), представника України в гуманітарій підгрупі Тресторонньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на Сході України Ірини Геращенко і*

за участі представників різних фракцій та груп і міністра закордонних справ України Павла Клімкіна. Обговорено актуальні питання мінського процесу і "нормандського формату". Акцентовано увагу на питанні пролонгації Закону України "Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей", що надасть змогу посилити санкційний тиск проти Російської Федерації (РФ) та продовжити здійснення заходів із мирного врегулювання ситуації на Донбасі. Також обговорено безпекову ситуацію в Азовському морі, необхідність протидії реалізації політичного проекту РФ "Північний потік-2" та перспективи розгортання миротворчої місії Організації Об'єднаних Націй (ООН) на Донбасі. Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/307858>

74. **Парламентська дипломатія творить ґрунт для тісніших відносин між країнами** / Прес-служба апарату Верхов. Ради // Голос України. — 2018. — 28 верес. (№ 182). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про зустріч Голови Верховної Ради України (ВР України) Андрія Парубія з делегацією депутатської групи дружби з Україною парламенту Демократичної Соціалістичної Республіки Шрі-Ланка. Андрій Парубій відзначив активізацію співпраці між обома країнами та висловив впевненість, що перебування в Україні делегації Шрі-Ланки буде сприяти взаємопорозумінню та виробленню спільної позиції на міжнародній арені. Голова ВР України зазначив, що окуповані території України доведеться адаптувати до нормального життя, тому досвід Шрі-Ланки з реадаптації до мирного життя регіонів, що потерпали від війни, є надзвичайно цінним для України. Андрій Парубій також повідомив, що розглядається можливість введення миротворчої місії на Сході України, яка б могла повернути мир на окуповані території.* Текст: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwix_cAhWs0aYKHQijD3gQFjACegQIBxAB&url=https%3A%2F%2Fday.kyiv.ua%](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwix_cAhWs0aYKHQijD3gQFjACegQIBxAB&url=https%3A%2F%2Fday.kyiv.ua%2F)

[2Fuk%2Farticle%2Fpodrobyci-nota-bene%2Fsvoya-versiya&usg=AOvVaw33v75plVBla2r5luducnQS](#)

75. **Пасічник Ю. Сенцова висунули на Нобелівську премію миру** / Юлія Пасічник // Газета по-українськи. — 2018. — 21 верес. (№ 72). — С. 1, 3. *Подано інформацію, що українського політв'язня Олега Сенцова 18 вересня 2018 року Верховна Рада висунула на Нобелівську премію миру, 28 серпня 2018 року, листа з такою ж пропозицією в нобелівський комітет відправив экс-президент Польщі Лех Валенса. Також зазначено, що 24 вересня 2018 року український політв'язень Володимир Балух оголосить свій заповіт під час останнього судового засідання по справі. Окупаційна влада Криму звинувачує його в незаконному зберіганні зброї. Торік В. Балуха засудили до трьох років і семи місяців тюрми, він голодує 187-й день у слідчому ізоляторі Сімферополя.* Текст: <https://gazeta.ua/articles/politics-newspaper/sencova-visunuli-na-nobelivsku-premiyu-miru/860102>

76. **Пастка "Північного потоку-2"** // Голос України. — 2018. — 25 верес. (№ 179). — Електрон. ресурс. *Подано матеріали інтерв'ю Президента України Петра Порошенка німецькій газеті "Rheinische Post", в якому він наголосив, що Росія не припиняє докладати зусиль для втручання у внутрішні справи в Україні. Зазначено, що санкції – єдиний несиловий спосіб тиску на агресора. Акцентовано увагу на питанні газогону "Північний потік-2", який є геополітичним інструментом тиску Росії на Західну Європу.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307908>

77. **Пилипенко В. Інтеграція с шашечками** / Владимир Пилипенко // Фокус. — 2018. — № 37 (14 сент.). — С. 8. *Представник України у Венеціанській комісії у 2013 – 2017 роках Володимир Пилипенко проаналізував ситуацію навколо ініціювання Президентом України Петром Порошенком закріплення у Конституції України курсу країни до ЄС та НАТО. Висвітлено реакцію українського політика щодо ініціативи Президента. Подано коментарі народних депутатів України*

Олега Березюка (Голови фракції "Самопоміч"), Олега Ляшка (Голови фракції Радикальної партії) та Ігоря Мосейчука (члена фракції Радикальної партії). Текст: <https://focus.ua/opinions/406691/>

78. Порошенко П. Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році" / Петро Порошенко // Уряд. кур'єр. — 2018. — 21 верес. (№ 177). — С. 1-4. *Подано текст виступу Президента України Петра Порошенка з Посланням до Верховної Ради України "Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році". Акцентовано увагу на питаннях зовнішньої політики та оборони, гарантії суверенітету, прав та свобод громадян, загальної стратегії державного будівництва. Зокрема, висвітлено процес розбудови Збройних сил України, які за останні роки стали армією нового покоління українців та опанували сучасні форми протидії у всіх сферах, як традиційних, так і нових, включаючи інформаційний та кіберпростір. Охарактеризовано внутрішньополітичну ситуацію та зовнішньополітичну стратегію в умовах російської агресії проти України. Наголошено на важливості створення Єдиної Помісної Православної Української Церкви та висловлено впевненість в наданні найближчим часом автокефалії Україні.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/poslannya-prezidenta-ukrayini-do-verhovnoyi-radi-u/>

79. Послів Німеччини та Франції детально поінформували про систематичні обстріли на Донбасі / Інформ. упр. апарату Верхов. Ради України // Голос України. — 2018. — 22 верес. (№ 178). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про засідання неформальної групи "Мінська платформа" під головуванням 1-го заступника Голови Верховної Ради України (ВР України), представника України в гуманітарній підгрупі Тристоронньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на Сході України Ірини Геращенко та за участі Надзвичайного Повноважного Посла Федеративної Республіки Німеччина (ФРН) в*

Україні Ернста Вольфганга Райхеля, Надзвичайного і Повноважного Посла Французької Республіки в Україні Ізабель Дюмон і директора відділу зовнішньої політики політичного відділу Посольства США в Україні, радника спецпредставника США в Україні Джона Кастнинга. Обговорено безпекову та гуманітарну ситуацію на Донбасі і проблему невиконання Мінських угод Росією. Акцентовано увагу на питанні пролонгації Закону України "Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей" та на важливості ухвалення відповідного закону для продовження політико-дипломатичного врегулювання ситуації на Сході України. Ірина Геращенко та представники різних фракцій і груп парламенту наголосили на необхідності посилення санкційного тиску проти країни-агресора Російської Федерації (РФ). Відбувся обмін думок щодо перспектив розгортання миротворчої місії Організації Об'єднаних Націй (ООН) на Донбасі та необхідності протидії реалізації політичного проекту РФ "Північний потік-2". Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307859>

80. **Розрахунок на виважену юридичну тактику : наша країна докорінно перегляне всю договірно-правову базу з РФ, але так, щоб не нашкودити національним інтересам** // Уряд. кур'єр. — 2018. — 22 верес. (№ 178). — С. 3. *Надано інформацію про прес-конференцію міністра закордонних справ України Павла Клімкіна, під час якої він прокоментував рішення Ради національної безпеки та оборони (РНБО) про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією (РФ) та указ Президента України Петра Порошенка з цього питання. Зазначено, що у Верховній Раді України (ВР України) досягнуто консенсусу з питання ухвалення відповідного законопроекту. Наголошено, що Україна й далі послідовно працюватиме над переглядом договірно-правової бази з Росією.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/rozrahunok-na-vivazhenu-yuridichnu-taktiku/>

81. **Росія кричуще порушує міжнародне право** // Голос України. — 2018. — 28 верес. (№ 182). — Електрон. ресурс. *Подано тези виступу Президента України Петра Порошенка на загальних дебатах 73-ї Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних націй (ООН) 26 вересня 2018 р. Наголошено, що Україна протистоїть російській агресії та захищає свою землю і весь вільний світ. Акцентовано увагу на численних фактах порушення прав людини на окупованих територіях. Президент України також звернувся до Асамблеї із закликом вшанувати шляхом прийняття відповідної декларації одну з найбільших трагедій в історії людства – Голодомору, 85-ті роковини якого відзначатимуть в 2018 р. Наведено коментар 1-го заступника Голови ВР України Ірини Геращенко щодо основних положень виступу Президента України. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/308057>*

82. **Торба В. Звільняємо чи реінтегруємо? : Євген Марчук: "Ще навесні 2014 року стало зрозуміло, що Росія не збирається дотримуватися жодного із узятих на себе зобов'язань"** / Валентин Торба // День. — 2018. — 26 верес. (№ 173). — С. 5. *Йдеться про 5-те засідання національної платформи "Діалог про мир та безпечну реінтеграцію, темою обговорення якого була "Інформаційна реінтеграція Донбасу: стратегія є, що далі?". Платформа заснована консорціумом незалежних українських громадських організацій, у партнерстві з Міністерствами закордонних справ Швейцарії, Фінляндії та Німеччини. Цілями Платформи є створення і забезпечення функціонування позапартійної, професійної та інклюзивної платформи, відкритої для різних суб'єктів і осіб, які виступають за досягнення сталого миру на території Луганської та Донецької областей, в тому числі ефективну політику реінтеграції та забезпечення національної єдності в Україні, обговорення методів деокупації регіону в контексті дотримання стандартів прав людини, а також міжнародного досвіду побудови заходів довіри і стійкого миру в плюралістичному суспільстві. Зазначено, що Кабінет Міністрів України*

(КМ України) схвалив Стратегію інформаційної реінтеграції Донбасу до 2020 р., розроблену Міністерством інформаційної політики України. Основне завдання стратегії – налагодження комунікації з жителями тимчасово окупованих територій. На заході виступили міністр з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України Вадим Черниш та експерт з публічної комунікації під час конфліктів Квінті́н Олівер, який поділився досвідом врегулювання конфлікту на теренах Великобританії. Представник України у підгрупі з питань безпеки Тресторонньої контактної групи в Мінську Євген Марчук прокоментував питання спостережних функцій ОБСЄ та можливого запровадження миротворчого контингенту ООН на Донбасі. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/zvilnyayemo-chy-reintegruyemo>

83. Чікалін В. "Ядерного джина" приспали, але він будь-якої миті може вирватись на волю / Володимир Чікалін // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 21. У світлі відзначення 26-го вересня міжнародного дня боротьби за повну ліквідацію ядерної зброї, подано історію розвитку цієї ідеї та втілення її в життя. Зазначено, що уперше ідею щодо ліквідації ядерної зброї було висвітлено на засіданні Генеральної асамблеї ООН 1946 року, коли озвучили та юридично закріпили основи такого рішення. Потім цю тему, починаючи з 1975-го року, постійно розглядали на оглядових конференціях; вона знаходила відображення в договорах про нерозповсюдження ядерної зброї. Акцентовано увагу на відомостях про випробування ядерної зброї, здійснені Радянським Союзом і США. Подано інформацію про ліквідацію ядерних арсеналів, зокрема в Україні, та про отримання Україною без'ядерного статусу. Наголошено, що за добровільне відмовлення України від ядерної зброї головні її володарі – США, Велика Британія та Росія гарантували Україні безпеку. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

84. Шевчук Ю. Люди повинні відчутти результати реформ / Юліана Шевчук // Голос України. — 2018. — 21 верес. (№ 177). —

Електрон. ресурс. Зазначено, що 17–19 вересня у Львові та Івано-Франківську тривало Восьме засідання Парламентського комітету Асоціації Україна – Європейський Союз (ПКА). Як розповів на брифінгу співголова ПКА Микола Княжицький, спільний парламентський комітет був створений після підписання Угоди про Асоціацію для контролю за виконанням Угоди про асоціацію та впровадженням її вимог. Гості відвідали Гуцульщину та Буковину, зустрілися з представниками органів місцевого самоврядування, національних меншин і бізнесу, студентами. За підсумками засідання ухвалено спільну заяву, яку опубліковано в пресі. Європейські та українські парламентарі порушували питання оборони, запобігання екологічним катастрофам на тимчасово окупованих територіях Донбасу, необхідності поглиблення боротьби з корупцією та реформування органів місцевого самоврядування. Європейські колеги високо оцінили прогрес України за останні роки та виробили рекомендації щодо поглиблення цього прогресу. Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/307820>

Захист цивільного населення під час збройного конфлікту

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

85. Бачинська Н. В. Перспективи використання шкал та опитувальників для діагностики психологічного стану осіб з бойовими пораненнями / Н. В. Бачинська, Ю. О. Забіяко // Вісн. Ун-ту імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1. — С. 14-20. Текст:

https://docs.google.com/viewer?url=http://pedpsy.duan.edu.ua/images/stories/Files/2018/2018_1/3.pdf?time=0

86. Бриндіков Ю. Л. Організаційно-педагогічні умови дієвості реабілітаційної діяльності з військовослужбовцями Збройних сил України, що брали участь у бойових діях / Ю. Л. Бриндіков // Вісн. Ун-ту імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. – 2018. –

№ 1. — С. 69-75. Здійснено узагальнення наукових поглядів на поняття "організаційно-педагогічні умови". Наведено авторський погляд на виокремлення організаційно-педагогічних умов дієвості реабілітаційної діяльності з військовослужбовцями Збройних сил України, що брали участь у бойових діях. Текст: https://docs.google.com/viewer?url=http://pedpsy.duan.edu.ua/images/stories/Files/2018/2018_1/12.pdf?time=0

87. **Касимова А. Діти в умовах воєнних конфліктів** / Айтадж Касимова // Наука і правоохорона. – 2017. – № 4. — С. 272-277. Зазначено, що широко поширюючи знання про міжнародне гуманітарне право і вживаючи заходів щодо запобігання його порушень, держави сприяють тому, щоб до дітей ставилися належним чином; сприяння приєднанню до договорів з гуманітарного права також є складовою частиною цього колективного завдання.

Статті з періодичних видань

88. **Військові отримують компенсацію за втрачене житло** // Газета по-українськи. — 2018. — 25 верес. (№ 73). — С. 4. Подано інформацію, що військових, які не перейшли на бік окупанта в анексованому Криму та на Донбасі, забезпечать житлом. Зазначено, що Верховна Рада прийняла закон про компенсації 18 вересня 2018 року (Проект Закону про внесення зміни до статті 12 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей"). Указано, що на окупованому Донбасі житло втратили приблизно тисяча військових. Текст: <https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/vijskovi-otrimayut-kompensaciyu-za-vtrachene-zhitlo/860700>

89. **Воронцов П. Хочуть вчитися у вільній країні** / Павло Воронцов // Голос України. — 2018. — 21 верес. (№ 177). — Електрон. ресурс. Йдеться про те, на Луганщині зростає кількість абітурієнтів з невідконтрольної частини області, які хочуть вчитись в українських закладах вищої освіти й отримати український документ про освіту. Усі

необхідні процедури в освітніх центрах "Донбас-Україна" пройшли понад 500 юнаків та дівчат, де вони можуть за спрощеною процедурою пройти оцінювання з української мови та історії України і подати документи до обраного закладу. Зазначено, що Міністерство освіти і науки України давно розробило документи, що значно спрощують можливість отримання української освіти для абітурієнтів, місцем проживання яких є територія ООС та тимчасово непідконтрольні українській владі території. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307817>

90. **Головка О. "Водна блокада" допоможе звільнити Крим і Донбас** / Ольга Головка // Газета по-українськи. — 2018. — 21 верес. (№ 72). — С. 22. *За словами політолога Тараса Загороднього, Україна нічого не винна окупованій території. Уся відповідальність за її утримання й соціальне забезпечення місцевого населення лягає на окупанта, це закріплено в Женевській конвенції від 1949 року. Не виключено, що екологічна катастрофа в Криму — це провокація Російської Федерації. Москва розуміє, що їй складно буде підтримувати військову інфраструктуру на півострові. Зазначено, що Україна в обмін на постачання води може висувати окупантам свої умови, наприклад, не переслідувати кримських татар і проукраїнських громадян у Криму, звільнити всіх наших політв'язнів.* Текст: https://gazeta.ua/articles/politics-newspaper/_vodna-blokada-dopomozhe-zvilniti-krim-i-donbas/860093

91. **Головка О. За незбориме прагнення до волі : Верховна Рада висунула Олега Сенцова на здобуття Нобелівської премії миру** / Оксана Головка // Уряд. кур'єр. — 2018. — 20 верес. (№ 176). — С. 1, 3. *Подано інформацію, що 18 вересня 2018 року Верховна Рада України звернулася до Норвезького Нобелівського комітету, запропонувавши кандидатуру українського режисера політв'язня Олега Сенцова на здобуття Нобелівської премії миру. За відповідну постанову проголосувало 245 народних депутатів. Парламент доручив Голові Ради Андрієві Парубію негайно направити текст звернення на адресу*

Нобелівського комітету. В тексті звернення також перераховано імена громадян України, яких незаконно утримують у Російській Федерації та на окупованих Росією територіях Криму, Донецької та Луганської областей. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/za-nezborime-pragnennya-do-voli/>

92. **Гришко Р. Олег Сенцов просить писати йому про події в Україні** / Руслан Гришко // Газета по-українськи. — 2018. — 25 верес. (№ 73). — С. 3. Подано інформацію, що український політв'язень Олег Сенцов написав листа російській правозахисниці Тетяні Щур, в якому він скаржиться, що не отримує інформації. Просить більше писати про те, що відбувається в Україні. Зазначено, що режисер голодує 135-й день у російській колонії в місті Лабитнанг, вимагає відпустити всіх українських політв'язнів. Текст: <https://gazeta.ua/articles/politics-newspaper/ oleg-sencov-prosit-pisati-jomu-pro-podiyi-v-ukrayini/860675>

93. **Дії держреєстраторів нерідко суперечать Закону** / Інформ. упр. апарату Верхов. Ради України // Голос України. — 2018. — 27 верес. (№ 181). — Електрон. ресурс. Надано інформацію про засідання трьох підкомітетів у Комітеті Верховної Ради України (ВР України) з питань запобігання і протидії корупції на тему "Систематичне порушення законодавства державними реєстраторами під час державної реєстрації права власності на нерухоме майно". За результатами засідання вирішено направити депутатське звернення до Міністерства юстиції України щодо надання інформації, необхідної для подальшого обговорення порушених питань, а також про недотримання законодавства України державними реєстраторами під час здійснення державної реєстрації права власності на нерухоме майно. Повідомлено також, що 1-й заступник голови Комітету ВР України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення Сергій Каплін взяв участь у засіданні Рахункової палати, на якому розглядався Звіт про результати ефективності використання коштів державного бюджету, призначених

на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання. Сергій Каплін зазначив, що на сьогодні повністю відсутні індикатори та системність виконання програм, спрямованих на соціальний захист внутрішньо переміщених осіб (ВПО). В результаті обговорення звіт було схвалено одностайно з пропозицією Міністерству соціальної політики поінформувати Рахункову палату до 31 грудня 2018 р. щодо завершення створення Єдиного реєстру ВПО. Надано також інформацію про участь членів Комітету ВР України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування у Дні діалогу з владою, що відбувся у Тернополі. Зазначено, що це традиційний щорічний захід, який є майданчиком для обговорення питань та вироблення спільної позиції органів державної влади та Асоціації міст України (АМУ) щодо розвитку місцевого самоврядування, удосконалення законодавчої бази, вирішення конкретних проблем забезпечення життєдіяльності територіальних громад. На заході виступили голова комітету Сергій Власенко, голова АМУ Віталій Кличко та Прем'єр-міністр Володимир Гройсман. Зокрема, Володимир Гройсман наголосив, що реформа децентралізації, передача на місяць адміністративних повноважень і фінансових можливостей буде продовжена, але вимога до місцевого самоврядування – конвертувати переданий ресурс у нову якість життя людей. Акцентовано увагу на тому, що місцеве самоврядування потрібно стверджувати шляхом зміцнення повноважень, передачі ресурсів і відповідальності. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/308021>

94. **Жичко В. "Если бы не предатели, то россияне не смогли бы захватить Крым и часть Донбасса"** / Вера Жичко // Факты и комментарии. — 2018. — 20 – 26 сент. (№ 37). — С. 27. Висвітлено ситуацію, пов'язану із розкриттям поліцією Донецької області злочину бойовиків батальйону "Восток", які чотири роки тому у Донецьку важко поранили місцевого жителя та відібрали у нього автомобіль. Олександр,

42-х річний потерпілий, розповів про те, що йому довелося пережити.

Текст: <https://fakty.ua/281427-boeviki-tyazhelo-menya-ranili-a-potom-zabrali-mashinu---pereselenec-iz-donecka>

95. **Карпов А. "Моє волонтерство – це те, що змушує "вату" палати ще яскравіше"** / Андрій Карпов ; Спілкувався Владислав Дем'яненко // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 18. *Відомий український відеоблогер Андрій "Полтава" Карпов розповів, як народився один із найуспішніших он-лайн-проектів "Вата Шоу", про допомогу Збройним силам України та особливості спілкування з представниками "руського міра".* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/index.php/2018/09/22/moye-volonterstvo-tse-te-shho-zmushuye-vatu-palaty-shhe-yaskravishe/>

96. **Кирпа І. Із Франції з любов'ю : у Парижі кінематографісти оголосили про початок безстрокового голодування на підтримку [українського кінорежисера, громадського активіста, політичного в'язня у Російській Федерації] Олега Сенцова** / Ірина Кирпа // Україна молода. — 2018. — 18 верес. (№ 101). — С. 2. *Зазначено, що триває масова акція людей мистецтва біля будівлі посольства Росії в столиці Франції на підтримку українського в'язня сумління Олега Сенцова.* Текст: <http://umoloda.kiev.ua/number/3361/2006/126493/>

97. **Крымский узник Кремля Владимир Балух вслед за Сенцовым собирается писать завещание** // Факты и комментарии. — 2018. — 20 – 26 сент. (№ 37). — С. 2. *Висвітлено ситуацію, пов'язану зі станом здоров'я українських політичних в'язнів Кремля Олега Сенцова та Володимира Балуха, які продовжують тривале голодування. Подано коментар Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Людмили Денісової щодо побиття у в'язниці Володимира Балуха. Зазначено, також, що парламент доручив Голові Верховної Ради України Андрію Парубію направити звернення про висування Олега Сенцова на Нобелівську премію миру до Нобелівського комітету.* Текст: <https://www.pressreader.com/ukraine/fakty-i-kommentarii/20180920/>

98. **Лавренюк С. Затвердили нових членів ЦВК та обрали двох суддів Конституційного Суду** / Сергій Лавренюк // *Голос України*. — 2018. — 22 верес. (№ 178). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про вечірнє засідання Верховної Ради України (ВР України) 20 вересня 2018 р., на якому було ухвалено постанову про звільнення 13 членів Центральної виборчої комісії (ЦВК) у зв'язку із закінченням строку їх повноважень. На сесії з питання обрання нових членів ЦВК виступили Представник Президента України у ВР України Ірина Луценко та представники парламентських фракцій. В результаті голосування всі запропоновані кандидатури на членів ЦВК отримали підтримку народних депутатів. Ухвалено в цілому законопроект про внесення зміни до додатка № 3 до Закону "Про Державний бюджет України на 2018 р.", згідно з якою уточнено назву бюджетної програми у Державному бюджеті на 2018 р. щодо виділення 90 мільйонів гривень для допомоги родинам політв'язнів.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307865>

99. **Макаренко В. "Миланка, сама того не ведая, показала всем, насколько хрупка человеческая жизнь"** / *Виктория Макаренко // КП в Украине*. — 2018. — 27 сент. – 4 окт. (№ 141/39). — С. 8. *Йдеться про акцію "Донбас і мирні", приуроченої до Дня миру, яка пройшла у Маріуполі за ініціативи та підтримки Фонду Ріната Ахметова. Зазначено, що Фонд презентував у Маріуполі фотокнигу "Донбасс и мирные" та провів виставку творчих робіт – учасників проекту "Мирне літо – дітям Донбасу". Завдяки Фонду у місті з'явився мурал "Мілана" – як символ того, що життя продовжується. Висвітлено історію маленької дівчинки Мілани Абдурашитової, мама якої загинула, рятуючи доньку від обстрілу. Мілана вижила, але втратила ногу. Дівчинка перенесла декілька операцій, а психологічну реабілітацію провели спеціалісти Фонду Ріната Ахметова.* Текст: <https://kp.ua/life/618752-mylanka-sama-toho-ne-vedaia-pokazala-vsem-naskolko-khrupka-chelovecheskaia-zhyzn>

100. **Макаренко В. Діти Донбасса нуждаются в особом внимании** / Виктория Макаренко // КП в Украине. — 2018. — 20–27 сент. (№ 137/38). — С. 7. *Подано інформацію щодо проведення у Маріуполі 17 вересня 2018 року круглого столу "Діти, що постраждали від війни. Актуальні напрями допомоги", організованого Маріупольським союзом молоді за участю представників місцевих органів влади, Фонду Ріната Ахметова, ОБСЄ та ООН. Надано тези виступів учасників круглого столу. Наголошено, що Фонд Ріната Ахметова єдиний в Україні системно і масштабно більше чотирьох років допомагає у реабілітації дітей, що отримали важкі поранення, а також тим, які мають важкі хронічні захворювання.* Текст: <https://kp.ua/politics/618179-dety-donbassa-nuzhdauitsia-v-osobom-vnymanyy>

101. **Миколюк О. П'ять реформ для ветеранів : про акценти "Білої книги", де проаналізували систему державної підтримки учасників війни та їх родин** / Оксана Миколюк // День. — 2018. — 26 верес. (№ 173). — С. 10. *Йдеться про видання "Біла книга: аналіз системи державної підтримки ветеранів та їх родин в Україні", в якому сформульовано рекомендації щодо різних аспектів забезпечення державою прав учасників антитерористичної операції (АТО): створення національної стратегії щодо ветеранів та їхніх сімей; гарантія соціального захисту ветеранів АТО/ООС та їхнього статусу; формування єдиного реєстру ветеранів в Україні; створення дослідницького центру у справах ветеранів; налагодження співпраці з недержавним сектором.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/pyat-reform-dlya-veteraniv>

102. **Не можна дозволяти Кремлю повторювати злочини Сталіна** // Голос України. — 2018. — 28 верес. (№ 182). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про виступ на 39-й сесії Ради Організації Об'єднаних Націй (ООН) з прав людини у Женеві народного депутата України, голови Меджлісу кримськотатарського народу Рефата Чубарова, який проінформував про порушення прав та утиски кримських*

татар в окупованому Росією Криму. Зокрема, незважаючи на наказ Міжнародного суду ООН від 19 квітня 2017 р., представницький орган кримськотатарського народу – Меджліс і далі залишається забороненим на півострові. Звернуто увагу на те, що українцям, які проживають в Криму, відмовлено у праві отримувати освіту українською мовою. Наголошено, що у рік 70-річчя Конвенції про запобігання злочину геноциду не можна дозволяти Російській Федерації (РФ) повторювати злочини радянського режиму Сталіна проти кримських татар та етнічних українців з метою "повністю або частково знищити національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку". Текст: <http://www.golos.com.ua/article/308068>

103. Парламент визначив порядок надання житла чи компенсації військовим, які проходили службу на територіях, що визнані тимчасово окупованими // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 2. *Йдеться про ухвалення Верховною Радою України Закону "Про внесення зміни до статті 12 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", яким визначено порядок надання житла чи компенсації за нього військовим, які проходили службу у Криму, місті Севастополь, на Донбасі, що визнані тимчасово окупованими, та продовжують службу у військових формуваннях України. Подано роз'яснення прес-служби Апарату Верховної Ради України окремих норм закону, який набирає чинності з 1 січня 2019 року.* Текст: <http://www.mil.gov.ua/news/2018/09/18/parlament-viznachiv-poryadok-nadannya-zhitla-chi-kompensaczii-vijskovim-yaki-prohodili-sluzhbu-na-teritoriyah-shho-viznani-timchasovo-okupovanimi/>

104. Тимоць І. "Оця купа цегли — все, що з дідом зібрали за життя" / Ігор Тимоць // Газета по-українськи. — 2018. — 21 верес. (№ 72). — С. 6. *Йдеться про життя людей у місті Авдіївка Донецької області. Подано інформацію, що до війни у місті Авдіївка проживали 35 тисяч людей. Станом на вересень 2018-го залишилися майже 23 тисяч. Це*

найближче місто до окупованого Донецька, яке перебуває під контролем України, позиції розташовані за кілометр від житлових будинків. За словами капітана Вікторії Данильчук зі штабу Операції об'єднаних сил, українська сторона планує до 30 жовтня 2018 року відновити 210 будинків в Авдіївці, але за умови, що збройні формування РФ дотримуватимуться режиму тиші. Протягом чотирьох років війни продовжує працювати найбільше підприємство міста — Авдіївський коксохімічний завод. Випускає кокс, сірчану кислоту та мінеральні добрива. Текст: https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_ocya-kupa-cegli-vse-scho-z-didom-zibrali-za-zhittya/860129

105. **У Парижі вимагали звільнення бранців Путіна** / Інформ. упр. апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. — 2018. — 25 верес. (№ 179). — Електрон. ресурс. *Йдеться про зустріч із учасниками акції на підтримку Олега Сенцова та інших політв'язнів Кремля під Посольством Російської Федерації (РФ) у Франції 1-го заступника Голови Верховної Ради України (ВР України), представника постійної делегації ВР України у Парламентській асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) Ірини Геращенко, яка перебувала у Франції з робочим візитом для участі у засіданні Комітету ПАРЄ з питань міграції, біженців та переміщених осіб. Ірина Геращенко проінформувала про зусилля української сторони в межах гуманітарної підгрупи у питанні звільнення заручників та політв'язнів і зазначила, що представники РФ блокують розгляд цього питання.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/307928>

106. **Шевченко В. Трутнів серед ветеранських спілок країна більше не фінансуватиме** / Віктор Шевченко // *Нар. армія*. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 16. *Йдеться про новий механізм використання бюджетних коштів для фінансової підтримки громадських об'єднань ветеранів війни, ухвалений урядом у лютому 2018 року. Згідно із цим механізмом державні гроші ні за яких умов не виділятимуть на так звану статутну діяльність спілок, оскільки на цьому підґрунті здійснювалося*

чимало зловживань, а також паразитували різноманітні утриманці. Відтепер для отримання будь-яких коштів від держави громадські організації учасників бойових дій мусять мати цільові благочинні проекти та загальноукраїнський статус. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

107. **Шевчук Ю. Перехідне правосуддя – як крок до примирення** / Юліана Шевчук // *Голос України*. — 2018. — 26 верес. (№ 180). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про проведений Комітетом Верховної Ради України (ВР України) з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин за підтримки Української Гельсінської спілки з прав людини та проекту USAID "Права людини в дії" круглий стіл на тему "Перехідне правосуддя як шлях подолання наслідків конфлікту та збройної агресії" за участі народних депутатів, представників уряду, Конституційного та Верховного судів, секретаріату Уповноваженого ВР України з прав людини, міністерств, міжнародних та неурядових організацій, академічних установ. Обговорено перспективи використання міжнародного досвіду перехідного правосуддя у врегулюванні збройного конфлікту на території України та в постконфліктний період, недопущення безкарності та ефективне розслідування воєнних злочинів, запровадження нових підходів з надання допомоги жертвам конфлікту та відновлення правових зв'язків із населенням окупованих територій. У виступі голови комітету Григорія Немирі зазначено, що в світі не існує єдиної моделі перехідного правосуддя, і завдання українського парламенту – розробити законодавчу базу перехідного правосуддя. Зокрема, у комітеті створено робочу групу з доопрацювання законопроекту "Про засади державної політики захисту прав людини в умовах подолання наслідків збройного конфлікту", який започатковує модель перехідного правосуддя в Україні. Один із авторів законопроекту Ірина Сулова висловила думку, що спочатку потрібно розробити загальні концептуальні законопроекти, які не потребують додаткових коштів, а вже потім*

ухвалювати законопроекти, що передбачають фінансові витрати із чітким фінансово-економічним обґрунтуванням. Народний депутат Валерія Заружко акцентувала увагу на необхідності проведення інформаційної політики щодо вимушених переселенців та людей, які залишилися на тимчасових територіях. Народний депутат Наталія Веселова проінформувала про досвід перехідного правосуддя в Колумбії та Ірландії, з яким вона мала змогу ознайомитися особисто. За підсумками дискусії вироблено рекомендації Кабінету Міністрів України (КМУ України), у яких, зокрема, пропонується розробити національну модель перехідного правосуддя та нормативно-правові акти, спрямовані на подолання наслідків збройного конфлікту. Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/307984>

Міжнародний досвід вирішення конфлікту

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

108. **Блистів Т. І. Внутрішня (кримінальна, правоохоронна) розвідка в системі національної безпеки: зарубіжний досвід / Т. І. Блистів // Наука і правоохорона. – 2017. – № 4. — С. 165-171. Досліджено питання формування системи правоохоронної (кримінальної) розвідки як дієвого, сучасного інструменту забезпечення національної безпеки.**

109. **Чалий В. Посол України у США Валерій Чалий: ”Декларація США по Криму чітко відображає підходи Білого дому до Росії” : [розмова з Надзвичайним та Повноважним Послом України у США Валерієм Чалим] / Валерій Чалий ; провів Ярослав Довгопол // Журнал Крим Інформ. – 2018. – № 5. — С. 6-7. Йдеться про нещодавню заяву Сполучених Штатів Америки щодо невизнання анексованого Росією Криму та непохитну підтримку Києва й збільшення запланованих коштів на допомогу Україні у сфері оборони.**

Статті з періодичних видань

110. **Божич Ю. Вынести Франко** / Юрий Божич // Фокус. — 2018. — № 38 (21 сент.). — С. 26-28. *Висвітлено ситуацію навколо громадянської війни в Іспанії, приводом для якої стало рішення парламенту країни винести з меморіалу "Долина павших" прах диктатора – генерала Франсиска Франка та зробити меморіал жертв фашизму. Висвітлено події громадянської війни в Іспанії під час правління (1939–1975 рр.) кровавого диктатора. Розглянуто шляхи подолання нинішнього внутрішнього громадянського протистояння. Зазначено, що "закінчення громадянської війни в країні може стати щепленням від сепаратизму не тільки для Іспанії, а й для всієї Європи.* Текст: <https://focus.ua/world/vynesti-franko.html>

111. **Божич Ю. Игра в имитацию** / Юрий Божич // Фокус. — 2018. — № 37 (14 сент.). — С. 22-25. *Висвітлено політичну ситуацію навколо масштабних восьмиденних військових навчань, проведених Російською Федерацією біля берегів Сирії у Середземному морі, а також наймасштабніших у Росії військових навчань "Восток-2018" на Далекому Сході.* Текст: <https://focus.ua/world/406924/>

112. **Грищенко К. Нові старі погрози Будапешта : експерти «Дня» — про стратегію поведінки щодо Угорщини та подібний досвід інших сусідів** : [інтерв'ю / Костянтин Грищенко, Петер Сійярто, Григорій Месежников ; розмовляла Наталія Пушкарук] // День. – 2018. – 25 верес. (№ 172). — С. 3. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planety/novi-stari-pogrozy-budapeshta>

113. **Левченко А. Александр Левченко: "Это непросто, но коллаборантов Донбасса придется прощать"** / Александр Левченко ; беседу вела Ольга Бесперстова // Факты и комментарии. — 2018. — 20–26 сент. (№ 37). — С. 5, 6. *Радник міністра з питань тимчасово окупованих територій, колишній посол України у Хорватії Олександр Левченко пояснив, чому для припинення російсько-українського збройного конфлікту*

треба максимально використати досвід Хорватії і на чому слід наполягати під час розробки резолюції Ради Безпеки ООН. Зазначено, що 26 вересня Президент України Петро Порошенко виступить на засіданні Генеральної Асамблеї ООН. Очікується, що основною темою його звернення стане прохання про введення миротворчої місії на Донбас, оскільки зупинити кровопролиття не вдасться, незважаючи на домовленості про примирення. Текст: [https://fakty.ua/281335-eto-neprosto-no-kollaborantov-donbassa-bridetsya-procshat---diplomat](https://fakty.ua/281335-eto-neprосто-no-kollaborantov-donbassa-bridetsya-procshat---diplomat)

114. **Шевенко М. "Миролюбна" політика Москви / Михайло Шевенко, Олександр Дідур // Нар. армія. — 2018. — 20 верес. (№ 38). — С. 19.** *Висвітлено державну політику Росії в різних формах її існування (Московського князівства, Московського царства, Російської імперії, РСФСР, СРСР, Російської Федерації), спрямовану на завоювання та підкорення нових територій, запровадження політичного й економічного контролю над іншими державами. Наголошено, що сучасна політика Російської Федерації (РФ) продовжує бути загарбницькою та агресивною. Підтвердженням цього є дві чеченські війни, війна в Придністров'ї, Грузії, сучасна російсько-українська війна, війна в Сирії.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5570-%2820-09-2018%29.pdf>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого.**

Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко

2 жовтня 2018 р.